

szegényemberek pénze és még tisztességes kamatot is hozna.

Ha akadna nálunk is megannyi emberbarátról álló csoport, mely ilyen társaságot országosan szervezne nem volna annyi nyomorúság, nem volna oly nagy arányú a kívándorlás.

Sajnos messze állunk attól, hogy országunkban ilyen üdvös és fenkölt eszmék testet öltsenek. Megelégednénk egyelőre azzal, ha törekvő, becsületes kisembereinknek hitelintézeteink kölcsönöket nyújtanának, akár rendes kamatra is, de azután nyújtanának. Csak hogy kétszerte áll az nálunk, hogy szegény embernek szegény a szerencséje.

Kivándorlás februárban. Az alispáni hivatal a múlt hónapban 139 Amerikában szóló utlevelet adott ki.

Közigazgatási bizottsági ülés. Szatmármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10 én Nagykarolyban ülést tart.

A fehérgyarmati választás.

Szunyog Miksa veresége.

A Luby Géza halálával megüresedett fehérgyarmati kerületben hétfőn volt a választás. A mandátumért két jelölt versengett: Jármy Béla dr. fehérgyarmati ügyvéd és Szunyog Mihály dr. budapesti ügyvéd. Hogy milyen programmal az igazán mellékes. Program, elv? hol van ez azoknál, akik ma az elárult 48-as eszmék lobogójával takaróznak?

Jármy azt hirdette magáról, hogy ő Kosuth-párti, Szunyog meg azt, hogy ő Justh-párti. Egyik tizenkilencz, a másik egy hja a husznak. Mindkét párt nagy előkészületeket tett a választásra és vasárnap az egyes községekben népgyűlések voltak.

A választók nagyrésze még vasárnap este bevonult a községekbe. Ugy vasárnap, mint a választás napján kisebb összeütközések történtek, de a csendőrség tapintatos közbelépése folytán komolyabb baj nem történt.

A jelöltek támogatására több képviselő járt a kerületben. A rendet katonaság és csendőrség tartotta fenn.

A választás reggel 8 órakor vette kezdetét. Két szavazatszedő küldöttség működött.

A szavazást Jármy Béla választói kezdték meg és ezek, dacára a Szunyog-párt hallatlan erőszakoskodásának, mindvégig többségben is voltak.

A zárórát este 9-re tűzték ki. A záróra kitűzésekor a szavazatok állása:

Jármy 2177,

Szunyog 1430.

számláját. Nem is kell mondanom, hogy én ilyenkor egy vagy más ürüggyel elpárologom. Az ilyen vásárlásokból aztán busás perczentekeket kapok.

— És ezeken a perczentekeken kívül a nőcskéitől is megvan a hunoráriumod.

— Az, barátom, soha! Ha erre az utra esábitatnám magamat, mindent elrontanék. En komoly ember vagyok, szigoruan komoly és nőszülni akarok.

— Valóban?

— Igen, egy bájos leányka lesz a feleségem, a fehérenemű osztály első elárúsítónője. De a manóban. Az idő rohan... Az üzletem után kell látnom; a viszontlátásra! — mondta.

Sokáig nem jártam a Haussmann boulevard tájékán. Bolgárorszába küldtek ki. Mikor visszakerültem, a Vivienne-utczában egy napon Morville jött velem szemben, leverten és épen nem elegáns öltözetben.

— Hogyan, mondtam neki, hát ebben az időben a Haussmann boulevardon kellene lenned.

— Nincs többé ott semmi dolgom, felelte. Oda hagytam a Galeries Taitbout.

— Ah és mi okból?

— A konkurrenzia miatt.

— Hiszen az jó, mondtad nekem egykor.

— De rossz is — felelte sóhajtva. A

Quatre-Saisons tulajdonosa valahogy megtudta az én furfargomat s annak a csodás eredményeit.

— És hasonló szolgáltatásokat rendezett ő is be?

— Sokkal agyafurtabb volt annál. Oko-

sabbat eszelt ki az állat!

A záróra letelte után:

Jármy 2230,

Szunyog 1488

s így a választási elnök Jármy Bélát a fehérgyarmati kerület 742 szótöbbséggel megválasztott országgyűlési képviselőjévé jelentette ki.

A választás eredményét a választók nagy lelkesedéssel vették tudomásul.

A fehérgyarmati kirándulás Szunyog Mihálynak 80,000 koronájába került.

Az éhtifusz terjedése.

Ujabb megbetegedések Felsőfernezelyen.

A betegség külső jelenségei.

Február elseje óta többször voltunk híradással arról a szomorú esetről, hogy a Nagybánya városához közelfekvő Felsőfernezelyen egy pár kiütéses tifusz-esetet állapítottak meg az orvosok. Allítólag hozzánk Beregből, Szolyváról került ez a rettenetes baj, ahova pedig valószínűleg Oroszországból hurezták be, ahol állandóan előfordul.

A körülmények eleinte megnyugtatók voltak, őrséget állították a két betegház mellé, csendőrt rendelték ki s az orvosok megtették a kellő intézkedéseket; a múlt hét végén azonban a helyzet veszedelmesen megváltozott és napról-napra fenyegetőbbé válik.

A mai napig huszonnégy megbetegedés és több haláleset történt. Az öldöklő nyavalyát úgy hurezták szét, hogy a szomszédok a tifuszban elhalt embernek a házában halotti toron voltak, sőt az őrtálló csendőr is bement egy kvaterkára. Megkapták a betegséget mindnyájan, akik részt vettek az összejövetelem.

Pénteken érkezett Felsőfernezelyre a belügyminiszter kiküldötte Dr. Hajdu Imre közegészségi felügyelő és megállapította, hogy a veszedelem bizony nagyon komoly. Dr. Hajdu azóta Nagybányán van és naponta kiszáll a fertőzött községbe, ahol az éhtifusz egyre terjed. A jövelele előtt tett intézkedésekkel teljesen meg volt elégedve és meg is dicsérte az eljárást, amilyent mint mondá, kevés községben tapasztalt.

A belügyminiszter az egészségügyi felügyelő javaslatára két járványorvost rendelt ki Felsőfernezelyre.

*

A kiütéses tifusz legutóbb 1906-ban, egy esetben fordult elő Szatmármegyében és a beteg halálát okozta. E betegség mikrobája az orvosi tudomány előtt még ismeretlen. Jellegzetes elváltozásokat nem találnak az ilyen be-

— Ugyan mit?

— Egész egyszerűen egy csomó párbajhósti szerződöttet, kik önfeláldozó lovagjaivá szegődtek mindama hölgyeknek, akiket én üldözbe vettem. Amint valamelyiknek a sarkába vettem magamat, felbukkant előttem egy ur, ki durván rám mordult:

— Mi jogon üldözi önagságát? Ön szemtelen, durva alak! Tanácsolom, hogy hagyja őt békén!

Természetesen hasonló hangon feleltem neki. A másik tanuul hívta a tömeget, mely felzudult ellenem; megtépáztak, sőt lincseléssel fenyegettek. Szidalmakat, majd névjegyeket is cseréltünk. És mindennap új skandalum volt.

Oh, barátom, a múlt hónapban tizenhatsz párbajom volt és tizenhatsz sebesülésem, — persze csak könnyebb, mert az ellenfeleim kimélnek. Mindamellett a mesterség veszélyessé vált.

A Galeries szemhunyorítás nélkül fizette a párbajok költségeit és kitartásra buzdított. — De tudtam, hogy a Quatre-Saison le nem teszi a fegyvert, koczára lesz téve az életem, odahagytam tehát az állásomat.

— Megmaradt azonban a menyasszonyod — mondtam neki vigasztalásul.

— Hajh, nem marad biz az, felelte szomoruan. Alig mondtam le, mikor visszavonta a szavát azzal az ürüggyel, hogy sohasem lesz a czég belső alkalmazottja belőlem... Ő a cipőosztály első segédjéhez megy férjhez.

tégségekben elhaltakon, csupán némi bővérűséget az agyvelőben és tüdőben. A fertőzés után 5—20 nap alatt tör ki a betegség, átlag 14 nap a lappangási időszak, de néha az érintkezés után azonnal beállanak a betegség tünetei. Hirtelen kezdődik rázó hideggel, általános rosszulléttel, végtag fájdalmakkal, szédüléssel, fejfájással, étvágytalansággal. A beteg arca duzzadt, kékes-vörös, szemhéjai kissé megdagadtak, fölzugás, gyengeség, sőt eszmélet zavar jön elő. A betegség 4—7 napja alatt eleinte a hason, majd a törzsön és végtagokon kis, kerek, kissé kiemelkedő piros foltok támadnak, melyek később megsötétednek s igen lassan mulnak el. Öntudatzavar, delirium, el-kábulás mutatkozik stb. A hőemelkedés rendszeren 40 százaléket mutat s 10—12-ön következik be. Leginkább a betegekkel vagy ágyne-műjökkel, ruházatukkal való közvetlen érintkezés útján jöhet létre a fertőzés, de mivel a tudomány ezt a bajt még kevésbé ismeri, fel kell tenni a fertőzés sokféle lehetőségét, azért a legnagyobb óvatossággal kell eljárni a betegek körül.

A fehérgyarmati választás után.

Szunyogcsipés nem árt télen.

— Konstatálja győzelmesen Jármy —

Engem is megcsipett, kérem,

Mégis tudok a t. Háza járn.

Dr. Ááron Sándor

— Éhtifuszban halt meg. — Temetése.

— Dr. Jékei László bucsuztatója. —

Óvintézkedések a kiütéses tifuszjárvány meggátlása iránt. —

A munkás, akit a gépkerék tép véres czafattá, az arató, akit munkája közben sujt agyon a villám, a kereskedő, aki vasuti szerencsétlenség miatt veszti el életét, éppen úgy önkéntelen áldozata kenyeretadó foglalkozásának, mint Dr. Ááron Sándor, aki gyógyítás közben kapta meg azt a rettenetes betegséget, amely halálát okozta.

Hogy Dr. Ááron Sándor halála mégis nagyobb szomorúságot, melegebb részvényt váltott ki az emberékből, mint rendes körülmények között, azt a gyászos eset közelsége, de főként az emberek önzése teszi megérthetővé. A rettenetes tragédia itt játszódott le szemeink előtt és mindenki tudja, hogy a már sirgödrében nyugvó orvos, embertársainak a kiütéses tifuszjárványtól való megmentésére irányuló törekvése közben kapta meg a betegséget.

Dr. Ááron Sándor Szatmármegyeének tisztí főorvosa volt. Halálának körülményei is mutatják, hogy lelkiismeretesen fogta fel hivatását. Rövid idő óta állott a vármegyei közegészségügy élén és már is jelentős alkotásokat produkált. Szabályrendeletet készített a tüdővész elleni védekezésről, legutóbb pedig a fertőtlennítésről, stb. Buzgón munkálkodott azon, hogy a megye területén egy tüdővészszakatériuma létesíttessék. Ötvenegy éves korában szakította félbe munkálkodását a halál.

Családja Biharmegyéből a 60-as években került Szatmármegyébe. Édesatyja, József, a Gr. Károlyi család kasznárja volt.

Folyó év január 30-án jelentés érkezett a vármegyéhez, hogy a nagybányai járásban valami ismeretlen járvány lépést fel. Másnap már Dr. Ááron Sándor a helyszínén volt és megállapította a kiütéses tifusz jelenlétét. Megtette a szükséges óvintézkedéseket és haza jött Nagykarolyba. Három nap mulva bágyadtan érezte magát. A Nagykároly munkatársai február 7-én kereste fel lakásán, hogy a felsőfernezelyi járványról kimerítően informálhassuk olvasóközönségünket. Munkatársunk már ágyban fekve találta a főorvost.

— Bocsáson meg — mondta Dr. Ááron, — hogy nem fogok önnel kez. Óvatosságból teszem. Gyanus tüneteket vettem észre magamon. Most megfigyelem magam. Lehet — szölt mosolyogva — hogy megfertőzött a kiütéses hagymáz. — Azután elmondta munkatársunknak a fernezelyi szemle eredményét, úgy amint azt